

UZASADNIENIE

Reprezentujący wnioskodawcę – A. K. (1) pełnomocnik wnioskiem datowanym na 21.02.2014r. (k.2-3) wystąpił o stwierdzenie, że spadek po Z. K., synu F. i S. zmarłym 10.05.1995r. w T. i tam ostatnio stale zamieszkałym na podstawie ustawy nabyli: żona A. K. (2), syn M. K. (1) i córka K. S. – po 1/3 części każde z nich, natomiast wchodzące w skład spadku po spadkodawcy gospodarstwo żona A. K. (2) i wnuk A. K. (1) z udziałami wynoszącymi po 1/2 części.

Ponadto pełnomocnik A. K. (1) wniósł o stwierdzenie, że spadek po A. K. (2), córce W. i L., zmarłej 10.08.1988r. (w rzeczywistości 10.08.1998r.) w T., nabył wnuk A. K. (1) w całości.

Uzasadniając wniosek pełnomocnik A. K. (1) wskazywał, iż Z. K. ze spadkobierców ustawowych pozostawił po sobie żonę A. K. (2), syna M. K. (1) zmarłego 21.12.2002r. i córkę K. S., zmarłą 1.01.1998 roku. Jak stwierdził, w skład spadku po tymże spadkodawcy wchodzi gospodarstwo rolne przy czym w dacie otwarcia spadku żadne z dzieci nie spełniało przesłanek uprawniających je do dziedziczenia gospodarstwa o jakich mowa w art.1059k.c.. Przesłanki te spełniała natomiast współmałżonka spadkodawcy ze względu na posiadane przygotowanie zawodowe do produkcji rolnej i całkowitą niezdolność do pracy jak też jeden z wnuków spadkodawcy, a mianowicie A. K. (1), który według twierdzeń jego pełnomocnika w dacie otwarcia spadku pracował bezpośrednio przy produkcji rolnej, a nadto pracował przy produkcji rolnej przez okres co najmniej jednego roku.

Odnosząc się do kwestii spadkobrania po A. K. (2) pełnomocnik wskazał, iż zmarła 10.08.1998r. spadkodawczyni sporządziła testament w którym powołała do całości spadku po sobie A. K. (1).

Reprezentujący uczestnika postępowania – Z. S. pełnomocnik na rozprawie w dniu 22.07.2014r. zaoponował stwierdzeniu nabycia wchodzącego w skład spadku po Z. K. gospodarstwa rolnego na rzecz wnuka A. K. (1), wskazując iż z zeznań przesłuchanego świadka – S. S. wynika, iż syn spadkodawcy spełniał warunki do dziedziczenia gospodarstwa z art.1059k.c., albowiem legitymował się pracą na gospodarstwie rolnym przez okres 1 roku (k.89). Nadto na rozprawie w dniu 13.01.2015r. (k.143) wskazał, iż z racji świadczenia przez A. K. (1) pracy w S. (...) od 1994 roku realizacja przesłanki stałej pracy w gospodarstwie rolnym jest trudna do spełnienia.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Z. K., syn F. i S. zmarł 19.05.1995r. w T. i tam ostatnio stale zamieszkiwał. Spadkodawca nie sporządził testamentu. Do chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z A. K. (2). Z kręgu spadkobierców ustawowych poza współmałżonką pozostawił po sobie syna – W. K. zmarłego 6.02.1989r., K. S. zmarłą 1.01.1998r., M. K. (1) zmarłego 21.12.2002r. i L. K. zmarłego 6.06.1989r..

W. K. i L. K. zmarli jako bezdzietni kawalerowie.

M. K. (1) w chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z M. K. (2). Pozostawił po sobie dzieci w osobach A. K. (1) i A. K. (3).

K. S. w dacie śmierci pozostawała w związku małżeńskim z H. S.. Pozostawiła po sobie dzieci w osobach Z. S. i B. W..

Poza w/w spadkodawca Z. K. innych dzieci nie miał. Po śmierci spadkodawcy żaden ze spadkobierców ustawowych spadku nie odrzucił. Nie toczyło się również postępowanie o uznanie któregokolwiek ze spadkobierców Z. K. za niegodnego dziedziczenia po spadkodawcy. Żaden ze spadkobierców Z. K. nie zawierał również ze spadkodawcą umowy o zrzeczenie się dziedziczenia po nim.

W spadku po Z. K. pozostało gospodarstwo rolne położone w T.. Przekazane pierwotnie przez rodziców – Z. K. i A. K. (2) na rzecz syna W. K. umową zawartą 11.10.1983r. gospodarstwo rolne po śmierci W. nabyli rodzice Z. K., A. K. (2) z udziałami wynoszącymi po 1/4 części jak też bratanek A. K. (1) w 1/2 części.

W dacie otwarcia spadku kwalifikacjami do dziedziczenia gospodarstwa rolnego dysponowali: żona spadkodawcy A. K. (2) osoba wówczas bez mała 73 letnia (ze względu na całkowitą niezdolność do pracy), jak też wnuk A. K. (1), który po śmierci W. K. objął gospodarstwo rolne i prowadził je również w dacie otwarcia spadku po spadkodawcy.

A. K. (2), córka W. i L. zmarła 10.08.1998r. w T. i tam ostatnio stale zamieszkiwała. Spadkodawczyni sporządziła w dniu 20.10.1994r. testament notarialny w którym to powołała do całości spadku po sobie wnuka A. K. (1), syna M. i M.. W chwili śmierci spadkodawczyni była wdową. Z czwórki dzieci syn W. zmarł 6.02.1989r., syn (...) 12.2002r., syn L. 6.06.1989r. zaś córka K. S. w dniu 1.01.1998r..

Po śmierci A. K. (2) A. K. (1) nie odrzucił spadku po spadkodawczyni, nie został także uznany za niegodnego dziedziczenia po spadkodawczyni. Spadkobierca testamentowy nie zawarł również z A. K. (2) umowy o zrzeczenie się dziedziczenia po niej.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie odpisów skróconych aktów stanu cywilnego (k.6-11), testamentu notarialnego z dnia 20.10.1994r. (k.12), zapewnienia spadkowego (k.48-49), zeznań świadków w osobach J. C. i S. S. (k.50-51), zaświadczenia (...) S.A. w S. (k.126), akt sprawy I Ns 435/91 Sądu Rejonowego w S., zwłaszcza zaś postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po W. K. z dnia 8.04.1992r., a ponadto akt księgi wieczystej (...) Sądu Rejonowego w S..

Mając na względzie tę okoliczność, iż jak wynikało to z zapewnienia spadkowego złożonego przez A. K. (1) spadkodawca Z. K. nie sporządził testamentu następstwo prawne po spadkodawcy należało określić z uwzględnieniem tzw. ustawowego porządku dziedziczenia. Obowiązująca na datę otwarcia spadku (10.05.1995r.) regulacja z art.931k.c., przewidywała dziedziczenie w tzw. pierwszym kręgu przez współmałżonka spadkodawcy i jego dzieci, co do zasady z równymi co do wysokości udziałami. Uwzględniając powyższe unormowanie jak również uwzględniając poczynione powyżej ustalenia faktyczne należało stwierdzić nabycie spadku po Z. K. na rzecz żony A. K. (2) i dwójki żyjących wówczas dzieci spadkodawcy, to jest K. S. i M. K. (1) z wynoszącymi po 1/3 części udziałami.

Kwestię sporną w sprawie w kontekście stanowiska procesowego zajętego przez reprezentującego Z. S. pełnomocnika stanowiło zagadnienie dziedziczenia wchodzącego w skład spadku gospodarstwa rolnego położonego w T..

Stosownie do treści art.1059k.c. w brzmieniu obowiązującym na datę otwarcia spadku, kwalifikacjami do dziedziczenia gospodarstwa rolnego dysponują ci spadkobiercy ustawowi, którzy w chwili śmierci spadkodawcy bądź to stale pracują bezpośrednio przy produkcji rolnej (pkt 1), bądź też mają przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej (pkt 2), są małoletni, pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół (pkt 3), bądź wreszcie są trwale niezdolni do pracy (pkt 4).

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynikało, iż kwalifikacjami do dziedziczenia gospodarstwa rolnego wchodzącego w skład spadku po Z. K. dysponowała niewątpliwie jego żona – A.. W dacie otwarcia spadku po mężu była ona (wraz z mężem i wnukiem A.) współwłaścicielką tegoż gospodarstwa, nadto zaś z racji wieku (ukończenia 72 lat) osobą całkowicie niezdolną do pracy (pkt4 art.1059k.c.).

Treść zeznań złożonych przez przesłuchanych w sprawie świadków w osobach J. C. i S. S. (k.50-51) pozwoliła na stwierdzenie, iż kwalifikacjami do dziedziczenia wchodzącego w skład spadku po Z. K. gospodarstwa rolnego dysponował również wnuk A. K. (1). Z relacji bowiem przesłuchanych świadków wynikało jednoznacznie, iż na datę zgonu Z. K. gospodarstwo rolne położone w T. było prowadzone właśnie przez A. K. (1), który to na gospodarstwie tym pracował już od chwili śmierci wujka W. (zmarłego w 1992 roku).

Jak wynika to z akt sprawy INs 435/91 Sądu Rejonowego w S., zwłaszcza zaś z treści wydanego w dniu 8.04.1992r. postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po W. K. pomiędzy innymi na rzecz A. K. (1) w odniesieniu do gospodarstwa rolnego - z wyłączeniem dziedziczenia w odniesieniu do tego składnika spadku rodzeństwa M. K. (1) i K. S., jak też z treści stanowiących podstawę rozstrzygnięcia zeznań czy to S. C. czy też S. K. (k.48-49 akt INs 435/91 SR w S.) wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym należącym początkowo do jego wujka W., gdy był jeszcze

osobą małoletnią. Tym bardziej zatem uznać należy za wiarygodne te stwierdzenia świadków, z których wynikało że pracował on stale na gospodarstwie rolnym również po śmierci W. K. w tym do chwili otwarcia spadku po Z. K.. W kontekście zeznań świadków okres pracy wnioskodawcy na gospodarstwie rolnym do chwili otwarcia spadku po Z. K. wynosił ponad 1 rok.

Wszystkie te okoliczności dawały podstawę do uznania, iż wnioskodawca dysponował (obok A. K. (2)) kwalifikacjami do dziedziczenia gospodarstwa rolnego po Z. K. na podstawie art.1060 w zw. z art.1059pkt1i2k.c. co uzasadniało rozstrzygnięcie o dziedziczeniu gospodarstwa na rzecz w/w po 1/2 części.

Przesłuchani w toku postępowania świadkowie wskazywali również w swych relacjach na fakt pracy na gospodarstwie rolnym położonym w T. w różnych okresach czy to K. S., czy też M. K. (1) zauważyć wszakże należy, iż w odniesieniu do M. wskazywali zaznaczali jego pomocniczą wobec A. (gospodarza) rolę w tychże pracach. W świetle relacji tychże świadków nie można zdaniem sądu stwierdzić w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości, iż na datę otwarcia spadku po Z. K. czy to M. K. (3), czy też K. S. dysponowali kwalifikacjami do dziedziczenia gospodarstwa rolnego, którymi to nie dysponowali jeszcze 6 lat wcześniej, a mianowicie na datę śmierci ich brata W. (vide postanowienie w sprawie I Ns 435/91).

Tak pełnomocnik Z. S., jak też uczestniczka postępowania B. W. nie przedstawili jakichkolwiek dowodów pozwalających na stwierdzenie, iż ich matka dysponowała kwalifikacjami o jakich mowa w art.1059k.c.. Z kolei kwestia braku kwalifikacji do dziedziczenia gospodarstwa rolnego przez M. K. (1) nie była kwestionowana przez jedno następców prawnych.

W tych okolicznościach sąd orzekł jak w punkcie I postanowienia.

Mając z kolei na względzie fakt sporządzenia przez A. K. (2) testamentowego oświadczenia woli w formie prawem przewidzianej, to jest w formie aktu notarialnego (vide art.950k.c.), w którym to spadkodawczyni powołała do całości spadku po sobie wnuka A. K. (1) sąd na podstawie art.926§1i2k.c. stwierdził nabycie spadku po w/w spadkodawczyni na jego rzecz w całości (punkt II postanowienia).

O kosztach orzeczono na podstawie art.520§1k.p.c..